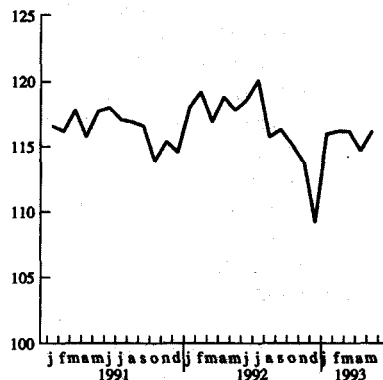

Productie industrie

Het volume van de industriële productie was in mei, voor seizoeninvloeden gecorrigeerd, ruim 1% groter dan in april. Deze stijging volgt op een lichte daling in april en een vrijwel gelijkblijvend produktieniveau in het eerste kwartaal van dit jaar.

In de eerste vijf maanden van 1993 stabiliseert de industriële productie op een niveau dat ongeveer een half procent onder het gemiddelde van 1992 ligt. Vergeleken met de overeenkomstige periode van 1992 lag het produktievolume in de eerste vijf maanden van dit jaar nog steeds duidelijk lager (-2%).

Figuur 1. Volume productie industrie, seizoengecorrigeerd, 1985 = 100

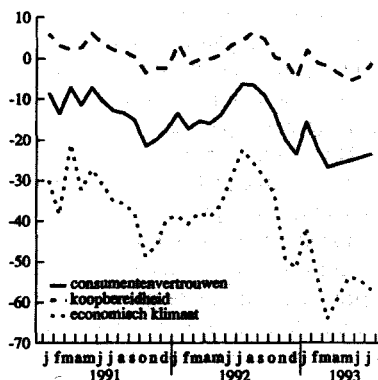

Binnen de industrie werden in dit tijdvak relatief forse dalingen waargenomen in de chemische industrie (-6%) en in de rubber- en kunststofverwerkende industrie (-5%). De daling van de productie van de textiel-, kleding- en lederindustrie, de papier- en grafische industrie en van de metaalindustrie kwam vrijwel overeen met die van de industrie als geheel.

Consumentenvertrouwen

Volgens het Consumenten Conjunctuuronderzoek is het vertrouwen van de consumenten in de ontwikkeling van de economie in juli ten opzichte van juni nauwelijks gewijzigd. Op de vijf vragen die aan de indicator ten grondslag liggen, werden per saldo 24% meer negatieve dan positieve antwoorden gegeven. In juni was dit saldo -25%.

Figuur 2. Consumentenvertrouwen, saldo van positieve en negatieve antwoorden in % van het totaal

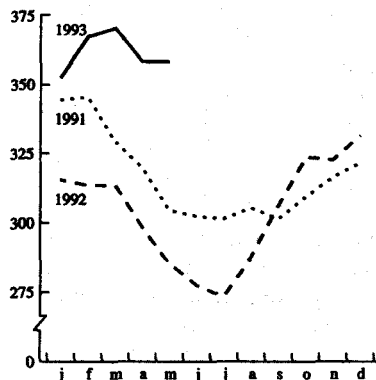

Na een dalende tendens die medio vorig jaar inzette, is het consumentenvertrouwen de laatste maanden betrekkelijk stabiel. Wel vond er de laatste twee maanden een lichte verschuiving plaats bij de deelindicatoren. De indicator van de koopbereidheid gaf in juni en juli een lichte verbetering te zien (ten opzichte van de voorgaande maand). In juli overtroffen de negatieve antwoorden de positieve met 1%; in mei was dit saldo -6%. De indicator van het economische klimaat verslechterde enigszins. Het saldo in juli bedroeg -57%; in mei was dit -54%.

Werkloosheid

De stijgende tendens van de geregistreerde werkloosheid wordt steeds sterker. In een tweede kwartaal daalt de geregistreerde werkloosheid doorgaans. Dit jaar kwam de geregistreerde werkloosheid in het tweede kwartaal uit op 359 duizend, evenveel als in het eerste kwartaal. De verwachte daling door seizoeninvloeden is dus achterwege gebleven. Dit wijst erop

Figuur 3. Geregistreerde werklozen, driemaandsgemiddelden (x 1000)

dat de onderliggende tendens een steeds sterkere stijging is.

Dit blijkt vooral als wordt vergeleken met een jaar eerder. Het aantal geregistreerde werklozen in het tweede kwartaal was 73 duizend hoger dan in dezelfde periode van 1992. Dat is een toename met ruim 25%. In het eerste kwartaal was de geregistreerde werkloosheid 53 duizend hoger dan een jaar eerder en in het laatste kwartaal van vorig jaar 6 duizend. Daarvoor had de geregistreerde werkloosheid jarenlang een dalende tendens. De stijging in de laatste drie kwartalen is echter zo scherp, dat de geregistreerde werkloosheid nu ruimschoots boven het niveau van 1990 ligt.

Faillissementen

Het aantal uitgesproken faillissementen was in juni 49% groter dan een jaar eerder. In de eerste helft van 1993 werden ruim 3 duizend faillissementen uitgesproken, een stijging van 34% vergeleken met hetzelfde tijdvak van 1992. In vergelijking met vorig jaar waren hierbij relatief veel bedrijven met meer dan tien werknemers betrokken. Volgens schattingen van het CBS gingen daardoor ruim 11 duizend arbeidsplaatsen verloren, een stijging van 75% ten opzichte van dezelfde periode van 1992.

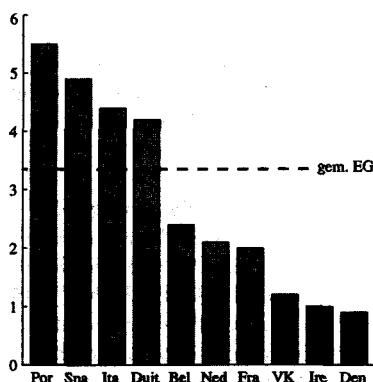
De ontwikkeling van het aantal uitgesproken faillissementen per provincie verschilde nogal. Zeeland en Flevoland gaven dalingen te zien (resp. -43% en -3%). De overige provincies kenden stijgingspercentages die uiteenliepen van 24% (Gelderland) tot 90% (Groningen). Binnen de sector bedrijven gaven alle onderscheiden bedrijfstakken in de eerste helft van dit jaar een stijging te zien. De grootste stijgingen deden zich voor in de zakelijke dienstverlening (42%) en in de landbouw en visserij (38%).

Buitenland

Prijsindex gezinsconsumptie

In juni is het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie in Nederland met 2,1% gestegen ten opzichte van een jaar eerder. Deze prijsstijging ligt ruim 1%-punt onder het cijfer voor de twaalf landen van de Europese Gemeenschap (EG) als geheel. In Griekenland lag de inflatie in juni boven de 15%. In de drie zuidelijk gelegen EG-landen en Duitsland lag de inflatie tussen 4% en 6%, in België, Nederland en Frankrijk rond de 2% en in het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken rond de 1%.

Figuur 4. Prijsindex gezinsconsumptie, procentuele mutaties juni 1993 t.o.v. juni 1992

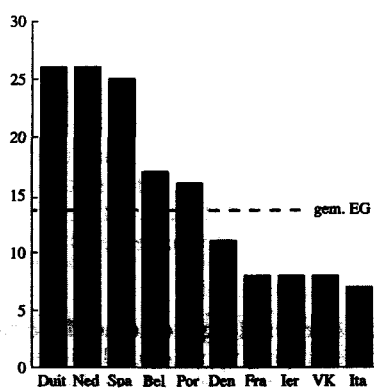
In de meeste van de weergegeven landen was de prijsstijging tussen december 1992 en juni 1993 groter dan die tussen juni 1992 en december 1992. Nederland, Ierland en Spanje vormen hierop een uitzondering.

Werkloosheid

De werkloosheid in de EG blijft stijgen, maar in de meeste lidstaten minder snel dan in Nederland. Gemiddeld was de werkloosheid volgens EG-cijfers in mei 14% hoger dan een jaar eerder. In Nederland kwam de stijging uit op 26%. Alleen in West-Duitsland en Spanje neemt de werkloosheid in eenzelfde tempo toe als in ons land. In Denemarken, Frankrijk, Ierland en Italië was de stijging lager dan voor de EG als geheel. In het Verenigd Koninkrijk daalt de werkloosheid zelfs sinds eind vorig jaar.

De verschillen tussen Nederland en de andere landen zijn deels ontstaan doordat de stijging van de werkloosheid in Nederland later inzette dan in de andere landen. In veel EG-landen

Figuur 5. Werkloosheid, procentuele mutaties mei 1993 t.o.v. mei 1992

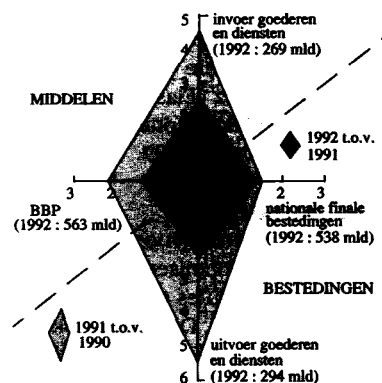
steeg de werkloosheid al in 1991, in Nederland pas eind 1992.

Focus: Nationale rekeningen 1992

De onlangs beschikbaar gekomen gegevens van de Nationale rekeningen over 1992 bevestigen het beeld van een economie met afnemende groei-cijfers. De volumetoename van het bruto binnenlands product (bbp) – veelal gezien als belangrijkste indicator van de economische groei – over 1992 bedroeg 1,4%. Dit is iets minder (-0,1%-punt) dan eerder dit jaar werd geraamd. De groei over 1992 blijft duidelijk achter bij het accres van de voorgaande jaren (in 1991 en 1990 resp. 2,1% en 4,1%).

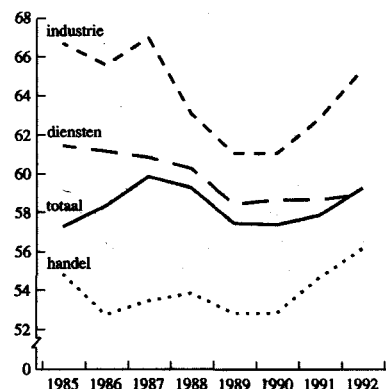
In de Nationale rekeningen ligt de nadruk vooral op de samenhang tussen de economische grootheden. De in figuur 6 weergegeven confrontatie van middelen en bestedingen geeft hiervan een zeer gecompliceerd beeld. Aan de middelenkant is naast de groei van het bbp de ontwikke-

Figuur 6. Middelen en bestedingen, volumegroei in procenten

ling van de invoer weergegeven. Aan de bestedingenkant zijn de groei-cijfers van de nationale finale bestedingen en de uitvoer in beeld gebracht. Het is opvallend dat de groei van de nationale finale bestedingen over 1992 weinig achterblijft bij de toename over 1991 (resp. 1,4% en 1,5%). De groei van zowel de overheidsconsumptie als de overheidsinvesteringen overtrof die van 1991.

Figuur 7. Loonquoten, in procenten

Het bbp kan verdeeld worden in de lonen (incl. sociale lasten) en het overig inkomen. In de laatste figuur is het aandeel van de lonen in het bbp weergegeven. De totale loonquote laat na 1990 weer een stijgende tendens zien. Dat betekent dus dat het aandeel van het overig inkomen afneemt. De loonquote stijgt in bijna alle bedrijfstakken; de bouwnijverheid is een uitzondering. Na 1990 laat de industrie de sterkste stijging van de loonquote zien. Bij de dienstensector (exclusief handel en transport) is het aandeel van de lonen in de toegevoegde waarde de laatste jaren vrij constant.

Deze bijdrage is ontleend aan het *Conjunctuurbericht*, nr. 7-93, dat wordt samengesteld door de hoofdafdeling Nationale Rekeningen van het CBS.